

Els que he trobat pel camí

LAUREÀ DALMAU i PLA

per
Gamil Geis, pvre.

Són molts els metges que tenen aficions artístiques: pintura, música, literatura... Els més, si voleu, són simples degustadors, contemplatius, admiradors... Abunden, però, també els cultivadors, més o menys notoris. Hem conegut, entre nosaltres, un metge novel·lista de gran categoria, Roig i Raventós, i, entre els castellans, un gran historiador i assagista, Marañon.

Les aficions artístiques en els metges són possiblement un derivatiu en llur vida engolfada entre malalts i entre gemecs i queixes.

Jo he conegut un metge que era un bon poeta, un humanista. Parlo de Laureà Dalmau Pla, nat a Agullana el 15 d'abril de 1886 i mort a Girona, on exercí llargs anys la medicina, el 2 de febrer de 1969.

Vaig descobrir, ja en la seva adolescència, el poeta que hi havia en aquell metge gironí, fullejant un volum dels Jocs Florals de Girona de l'any 1906. Hi havia obtingut el «Premi Marquès de Camps» amb una composició titulada «Emblemes»: 2 sonets que semblen respirar l'ambient de la seva professió. Ens ho suggereixen llurs mateixos títols: «La verge morta» i «Llàgrimes». Sonets ungits de romanticisme, propi de l'època, però ja orejats del noucentisme incipient. No en va l'acompanyaven noms com: Josep Carner (que pocs anys després havia d'ésser anomenat, per aclamació publicitària, Príncep de les Lletres Catalanes), Miquel de Palol (el ja aleshores, destacat poeta gironí), Joan Llongueres (el, ja aleshores, destacat poeta-músic), Mn. Ramon Garriga i Boixader (que, posteriorment, havia de popularitzar el pseudònim de «L'Ermítà de Samalús» i amb qui jo un dia havia de fer coneixença i amistat i del qual, arran de la seva mort, jo havia de fer-me documentat biògraf i panegirista).

Jo havia conegut el poeta molt abans que el metge. El poeta l'havia conegut en un llibre. El metge l'havia conegut, molt més tard, a l'espona del llit d'una malalta.

Home de grans virtuts humanes: metge abnegat, discret, delicat, polít. Per la seva senzilla senyoria, semblava fill de casa bona: això que vol dir aristòcrata. I era fill d'un forner de poble: els fornars—flequers, en diuen a Girona— solen ésser de classe mitja, i no oblidem que la classe mitja a casa nostra ha estat ornada de moltes virtuts ciutadanes. Era bo com el pa: aquesta seva bondat acreditava la fleca pairal, el forn on s'havia forjat la seva minyonia.

No podem parlar de Laureà Dalmau sense evocar els Jocs Florals de Girona de la millor època, per l'escenari dels quals havien desfilat aquells homes, que es digueren: Prudenci Bertrana, Carles Rahola, Miquel de Palol, Xavier Montsalvatge, Josep Tharrats... Per parlar només dels literats gironins de la seva promoció.

Amb el seu gran amic Miquel de Palol, fundaren la revista «Catalanitat», molt interessant, però de curta vida.

Collaborava amb assiduitat a diverses revistes de l'època, de Girona i de fora: «Armonia», «L'Escena Catalana», «Revista Catalana», «Ofrena»...

«L'Avenç» l'inserí en una antologia de poemes catalans; Carles Rahola l'incorporà a una antologia per ell confeccionada.

L'any 1918 estrenà, amb gran èxit, el drama «Sacrilegi».

D'uns anys ençà, havia anat abandonant les lletres i s'havia donat a la política, de cara a les reivindicacions catalanes.

No entra en el meu propòsit d'endinsar-me en aquest aspecte de la personalitat de Laureà Dalmau. Però això no em priva de recordar dos fets importants de la seva vida política, més ben dit, patriòtica: que fou ponent en la redacció de l'anomenat Estatut de Núria i que, després, fou diputat del Parlament de Catalunya.

El desenllaç de la guerra civil li féu conèixer els camins de l'exili. Al cap de 10 anys, pogué desfer aquells dolorosos camins i reintegrar-se a la seva estimada Girona, on visqué consagrat a la seva professió els darrers anys de la seva vida.

L'havia conegut —com resta dessús dit— a l'espona del llit d'una malalta. En circumstàncies similars, el vaig saludar, per darrera vegada, de retorn de l'exili. Malgrat haver, naturalment, envellit, brillava en ell la mateixa amabilitat i la mateixa polida senyoria.

Durant la seva vida demostrà pràcticament que podia ésser republicà sense deixar d'ésser catòlic. La seva mort fou la d'un gran creient. Perquè ningú no en pogué tenir cap dubte, els seus familiars posaren a l'esquela que havia mort confortat amb tots els Sagraments. Aquest «tots» —no corrent en les esqueles— no hi havia pas estat posat sense marcada intenció. I m'abelleix de fer-ho constar a la seva memòria i per a exemplaritat dels més diversos militants polítics.